Instanța de fond: Judecătoria Chișinău, sediul Centru (jud. A. Sandu)
Dosarul nr. 2ac-334/23 (2-22139182-02-2ac-05062023)

D E C I Z I E

01 noiembrie 2023 mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curţii de Apel Chișinău

Având în componenţa sa:
Preşedintele şedinţei, judecătorul Sîrbu Victoria
Judecătorii Dulghieru Dorin și Cotruță Iurie
Grefier Negrei Corina

examinând în ședință publică apelul declarat de Serviciul Vamal al Republicii Moldova al Republicii Moldova împotriva hotărârii Judecătoriei Chișinău, sediul Centru din 30 martie 2023, adoptată în cauza civilă la cererea de chemare în judecată depusă de Serviciul Vamal al Republicii Moldova împotriva „BTS Pro" SRL cu privire la obligarea de plată a penalității și compensarea cheltuielilor de judecată,

C O N S T A T Ă :

Pretențiile reclamantului:

La data de 22 septembrie 2022 Serviciul Vamal al Republicii Moldova a depus o cerere de chemare în judecată împotriva „BTS Pro" SRL cu privire la obligarea de plată a penalității și compensarea cheltuielilor de judecată.

În motivarea acțiunii depuse a indicat că, la data de 06.07.2021 a fost încheiat contractul nr. 13SV de achiziționare a tehnicii de calcul în valoare de 5.098.934,10 lei cu „BTS Pro" SRL. Pentru buna execuție a contractului menționat vânzătorul a prezentat garanția cu nr. 010/02203 din 12.07.2021 eliberată de sucursala nr. 1 BC „FinComBank" SA pentru suma de 254.946,71 lei (5% din valoarea contractului) valabilă până la 31.12.2021.

Menționează reclamantul că, la 05.08.2021 prin acordul adițional nr.1 contractul a fost majorat cu 34 bucăți - Computer și 34 bucăți UPS, iar suma a fost majorată cu 603.636 lei, în total 5.702.570,10 lei.

La data de 02.11.2021 prin acordul adițional nr. 2 contractul a fost micșorat, prin excluderea Notebook-urilor în sumă de 448.582,80 lei, iar suma finală a contractului fiind de 5.253.987,30 lei. Susține că, au fost contractate livrarea a 264 bucăți de computer, 65 bucăți – imprimante și 264 – UPS.

Declară că, potrivit pct.12.6 al contractului, contractul se consideră încheiat la data semnării și intră în vigoare după înregistrarea la Agenția Achiziții Publice

și, după caz, de către una din Trezoreriile teritoriale ale Ministerului Finanțelor. Contractul este valabil până la 31.12.2021.

Indică reclamantul că, la Agenția Achiziții Publice contractul a fost înregistrat la 19.07.2021.

Potrivit pct. 2.1 al contractului, livrarea bunurilor se efectuează de către vânzător nu mai târziu de 90 de zile din data înregistrării contractului la Agenția Achiziții.

Relevă că, termenul limită de livrare a mărfurilor fiind data de 11.10.2021.

Comunică că, pe parcursul acțiunii contractului, de către vânzător au fost remise mai multe scrisori informative, prin care informa că toate loturile vor fi remise până la sfârșitul anului. Cu toate acestea, de către vânzător nu au fost livrate 264 bucăți computere în valoare de 4.520.229,12 lei.

Declară că, la 31.12.2021 s-a expediat un demers prin care s-a informat despre imposibilitatea livrării calculatoarelor și s-a solicitat prelungirea termenului de livrare, care a fost imposibil pentru o instituție bugetară deoarece mijloacele financiare destinate procurării tehnicii de calcul au fost alocate pentru anul 2021.

Susține că, lipsa calculatoarelor performante a dus la tergiversarea activității de vămuire, prin întârzierea transmiterii și recepționării informației la servere cauzată de calculatoarele învechite și incompatibile cu noile programe operare.

Invocă reclamantul Serviciul vamal al RM că, la 20.06.2022 s-a adresat băncii BC „FinComBank" SA în vederea achitării garanției nr. 010/02203 din 12.07.2021 pentru buna execuție a contractului, însă la 08.07.2022 a recepționat refuzul pe motivul expirării acesteia.

Ulterior, în temeiul pct. 10.2 și 10.3 al contractului s-a solicitat de la „BTS Pro" SRL achitarea sumei de 262.699,40 lei, ceea ce constituie 5% din valoarea totală a contractului (5.253.987,30 lei). „BTS Pro" SRL a refuzat achitarea penalității, deoarece vânzătorul a constituit o garanție pentru executarea contractului pe care beneficiarul a omis s-o valorifice în termen.

Consideră reclamantul că, vânzătorul s-a eschivat de la executarea cu bună-credință a contractului, până în ultima zi a asigurat că va livra marfa, ceea ce de fapt nu s-a realizat. Mai indică că contractul nu prevede vreo interdicție de a încasa penalitatea de la vânzător dacă a fost constituită o garanție care nu a fost valorificată.

Solicită reclamantul Serviciul Vamal al Republicii Moldova, obligarea „BTS Pro" SRL la plata penalității în mărime de 262.699,40 lei, ceea ce constituie 5% din valoarea totală a contractului.

Poziţia instanţei de fond:

Prin hotărârea Judecătoriei Chișinău, sediul Centru din 30 martie 2023, s-a respins ca neîntemeiată cererea de chemare în judecată depusă de Serviciul Vamal al Republicii Moldova împotriva „BTS Pro" SRL cu privire la obligarea de plată a

penalității în mărime de 262.699,40 lei ceea ce constituie 5% din valoarea totală a contractului de achiziții publice din 24.06.2021.

Solicitarea apelantului:

Nefiind de acord cu soluția instanței de fond, la data de 06 aprilie 2023 a declarat apel Serviciul Vamal al Republicii Moldova asupra hotărîrii primei instanțe, solicitînd admiterea cererii de apel, casarea hotărîrii Judecătoriei Chișinău, sediul Centru din 30 martie 2023, cu emiterea unei noi hotărâri de admitere a acțiunii.

Argumentele participanților la proces:

În motivarea cererii de apel a indicat motive similare expuse celor în cererea de chemare în judecată.

Suplimentar a menționat că Serviciul Vamal şi-a înaintat pretenţiile pentru partea neexecutată a contractului care constituie 264 bucăţi – Computer, în valoare de circa 4,52 mln. lei (ceea ce constituie 86% din valoarea bunurilor contractate). Prin urmare este eronată concluzia instanţei de a declara executată în „mare parte” contractul prin livrarea bunurilor al căror valoare constituie doar 14% din suma totală contractuală.

Relevă apelantul că, o altă concluzie eronată a instanţei este că în contractul nr. 13SV din 06.07.2021 este stabilită o formă de garanţie de bună execuţie, care în esenţă nu admite stabilirea unei cauze penale suplimentare, însă instanţa nu a indicat norma materială în acest sens. Or, Serviciul Vamal şi-a întemeiat acţiunea pe prevederile art. art.947 alin. (1), 949 alin. (2) Cod Civil şi pct.10.2., 10.3. ale contractului iar instanţa nu le-a combătut.

Comunică că, contractul nu prevede vreo clauză de interdicţie a încasării penalităţii de la vânzător dacă a fost constituită o garanţie care nu a fost valorificată în termen.

Susține că, instanţa a ignorat faptul că garanţia nu a fost constituită corespunzător pct.10.1 al contractului, deoarece nu acoperă cele 5% din suma totală contractuală. De aceea chiar dacă scrisoarea de garanţie ar fi fost valorificată, oricum, în temeiul pct.10.2. al contractului, suma restantă urma să fie solicitată de la intimată.

Invocă că, legea materială nu exclude dreptul creditorului de a solicita plata penalităţii în cazul în care debitorul a depus o scrisoare de garanţie bancară pe care creditorul n-a valorificat-o. În acelaşi timp instanţa a ignorat buna-credinţă a Serviciului Vamal care a aşteptat executarea contractului până în ultima zi a valabilităţii contractului şi respectiv a scrisorii de garanţie bancară.

Consideră că, pretenţiile sale sunt întemeiate, luând în considerare că SRL „BTS Pro” nu şi-a onorat obligaţiile stipulate în nr. contract şi nu a livrat în termenul stipulat în pct.2.1. al contractului (şi nici până la sfârşitul anului bugetar),

bunurile, 264 bucăţi – computer, în valoare de cca 4,52 mln. lei, în temeiul pct.10.2., 10.3. ale Contractului şi ari.947 alin. (1), 949 alin. (2) Cod civil.

La data de 01 septembrie 2023, „BTS Pro" SRL a depus referință asupra cererii de apel declarat de Serviciul Vamal al Republicii Moldova.

În ședința instanței de apel, reprezentantul apelantului Serviciul Vamal al Republicii Moldova, Pascaru Dorin a susținut cererea de apel, solicitând admiterea acestuia, casarea hotărârii primei instanțe, cu admiterea acțiunii.

Reprezentantul intimatului „BTS Pro" SRL, avocatul stagiar Pascari Dionis nu a susținut cererea de apel, solicitând respingerea acesteia, cu menținerea hotărârii primei instanțe.

Termenul de declarare a apelului:

În conformitate cu prevederile art. 362 alin. (1) CPC, termenul de declarare a apelului este de 30 de zile de la data pronunţării dispozitivului hotărîrii, dacă legea nu prevede altfel.

Din materialele cauzei rezultă că, dispozitivul hotărârii instanţei de fond a fost pronunțat public la 30 martie 2023, iar cererea de apel a fost depusă la data de 06 aprilie 2023, astfel Colegiul constată că, apelul este depus în interiorul termenului legal.

Aprecierea instanţei de apel:

În conformitate cu art. 385 alin. (1) lit. a) Codul de procedură civilă, instanța de apel, după ce judecă apelul, este în drept să respingă apelul și să mențină hotărârea primei instanțe.

Potrivit dispoziţiilor art. 118 alin.(1) CPC, fiecare parte trebuie să dovedească circumstanţele pe care le invocă drept temei al pretenţiilor şi obiecţiilor sale dacă legea nu dispune altfel.

Articolul 130 alin.(1) CPC statuează că instanţa judecătorească apreciază probele după intima ei convingere, bazată pe cercetarea multe aspectual, completă, nepărtinitoare şi nemijlocită a tuturor probelor din dosar în ansamblul şi interconexiunea lor, călăuzindu-se de lege.

În temeiul art. 240 alin.(1) CPC, la deliberarea hotărîrii, instanţa judecătorească apreciază probele, determină circumstanţele care au importanţă pentru soluţionarea cauzelor, care au fost sau nu stabilite, caracterul raportului juridic dintre părţi, legea aplicabilă soluţionării cauzei şi admisibilitatea acţiunii.

În conformitate cu art. 373 alin. alin. (1) și (2) CPC, instanța de apel verifică, în limitele cererii de apel, ale referințelor și obiecțiilor înaintate, legalitatea și temeinicia hotărârii atacate în ceea ce privește constatarea circumstanțelor de fapt și aplicarea legii în primă instanță.

În limitele apelului, instanța de apel verifică circumstanțele și raporturile juridice stabilite în hotărârea primei instanțe, precum și cele care nu au fost stabilite, dar care au importanță pentru soluționarea cauzei, apreciază probele din

dosar și cele prezentate suplimentar în instanță de apel de către participanții la proces.

Astfel, instanţa de apel, verificând legalitatea şi temeinicia hotărârii primei instanţe, constată că aceasta urmează a fi menţinută, ori concluziile primei instanţe, expuse în hotărâre, sunt în corespundere cu circumstanţele cauzei şi normele de drept material au fost aplicate corect.

Circumstanțele de fapt ale cauzei:

Din materialele cauzei rezultă că, la data de data de 06.07.2021 Serviciul Vamal al Republicii Moldova în calitate de beneficiar, a încheiat cu „BTS Pro" SRL în calitate de vânzător, contractul nr. 13SV de achiziționare a tehnicii de calcul, conform licitației deschise din 10.06.2021, în baza deciziei grupului de lucru din 24.06.2021 a beneficiarului, a lot nr.1 – computer "Lenovo" 230 buc, lot nr. 2 – notebook 20 buc., lot nr. 3 – imprimantă multifuncțională 65 buc., lot nr. 4 – UPS 230 buc., în valoare totală de 5.098.934,10 lei (f.d.6-9 ,10-16).

Pentru buna execuție a contractului menționat supra, la solicitarea furnizorului „BTS Pro" SRL a prezentat garanția cu nr. 010/02203 din 12.07.2021 eliberată de sucursala nr. 1 BC „FinComBank" SA pentru suma de 254.946,71 lei (5% din valoarea contractului) valabilă până la 31.12.2021. (f.d.17)

Ulterior, prin acordul adițional nr.1 din 16.07.2021 la contractul nr.13SV din 06.07.2021 a fost majorată cantitatea lot. nr.1 Computer și lot nr. 4 UPS cu 34 bucăți fiecare iar suma totală alocată e de 5.702.570,10 lei. (f.d.18)

Prin acordul nr.2 din 27.10.2021 la contractul nr.13 SV din 06.07.2021 s-a exclus poziția notebook din anexa/specificată la contract; s-a micșorat suma totală alocată conform contractului cu 448.582,80 lei și a devenit egală cu 5.253.987,30 lei; s-a reținut suma de 22.429,14 lei care reprezintă garanția de bună execuție aferentă lotului menționat. (f.d.19)

În temeiul pct.2.1 al contractului menționat, livrarea bunurilor urma a fi efectuată de către vânzător nu mai târziu de 90 zile din data înregistrării contractului la Agenția Achiziții Publice(f.d.11).

Potrivit pct.12.6 al contractului, contractul se consideră încheiat la data semnării și intră în vigoare după înregistrarea la Agenția Achiziții Publice și, după caz, de către una din Trezoreriile teritoriale ale Ministerului Finanțelor. Contractul a fost valabil până la 31.12.2021.

Din declarațiile reprezentantului Serviciului Vamal se atestă că contractul a fost înregistrat la 13.07.2021 la Agenția Achiziții Publice, iar la data de 19.07.2021 contractul în cauză a fost înregistrat la Ministerul Finanțelor/

Potrivit pct.10.1. la Secțiunea sancțiuni din Contractul de achiziții publice nr. 13 din 06.07.2021 încheiat între Serviciul Vamal în calitate de beneficiar și „BTS Pro" SRL în calitate de vânzător, Forma de garanție de bună executare a

contractului agreată de beneficiar este scrisoarea de garanție bancară sau transfer bancar pe contul beneficiarului în cuantum de 5% din valoarea contractului.

Potrivit pct. 10.3. pentru livrarea cu întârziere a bunurilor, vânzătorul poartă răspundere materială în valoare de 1% din suma bunurilor nelivrate pentru fiecare zi de întârziere dar nu mai mult de 5% din suma totală a prezentului contract. În cazul în care întârzierea depășește 30 de zile, se consideră ca fiind refuz de a vinde bunurile și/sau de presta serviciile prevăzute în contract și vânzătorului i se va reține garanția de bună executare a contractului, în cazul în care ea a fost constituită în conformitate cu prevederile punctului 10.1.

Colegiul civil a stabilit că, „BTS Pro" SRL, potrivit facturilor fiscale nr. EAA006213488 din 21.07.2021 și nr. EAA007217079 din 12.10.2021, în baza contractului nr.13SV din 06.07.2021, a livrat către Serviciul Vamal al Republicii Moldova lotul nr.3 – imprimantă multifuncțională 65 buc, fapt confirmat și prin actul de primire predare a bunurilor, precum și lotul nr.4- UPS 264 buc fapt confirmat și prin actul de primire predare. (f.d.23-26)

La data de 12.10.2021 „BTS Pro" SRL a expediat către Serviciul Vamal o notificare privind survenirea unor circumstanțe, independente de voința sa, din cauza deficitului global al componentelor la uzina de producere Lenovo (procesoare Intel și matrice LCD), precum și din cauza pandemiei COVID-19, a solicitat extinderea termenului de livrare pentru lotul nr.1 – calculatoarelor, precizând că livrarea calculatoarelor se reține până la finele lunii noiembrie 2021, iar livrarea monitoarelor până la finele lunii decembrie 2021. (f.d.20, 21)

La data de 30.12.2021 „BTS Pro" SRL a notificat repetat Serviciul Vamal prin care a informat că blocurile de sistem ale computerelor au ajuns la destinație și sunt gata pentru livrare, însă monitoarele urmează să ajungă la 10.01.2022. (f.d.22)

Ulterior, la 27.01.2022 „BTS Pro" SRL a notificat Serviciul Vamal că lotul nr. 1 este disponibil pentru livrare și solicită instrucțiuni în privința acestuia. (f.d.56)

Conform procesului-verbal nr. 1 din 23.02.2022, al ședinței Grupului de lucru pentru achiziții al Serviciului Vamal, s-a stabilit imposibilitatea prelungirii termenului de livrare/valabilitate a contractului nr.13 SV din 06.07.2021 din motivul că mijloacele financiare pentru procurarea tehnicii de calcul au fost alocate pentru anul 2021 și totodată s-a decis sesizarea Agenției Achiziții Publice în vederea înscrierii „BTS Pro" SRL în lista de interdicții. (f.d.57-58)

Prin Decizia Agenției Achiziții Publice nr. 15/22 din 28.03.2022 s-a decis de a nu include în lista de interdicție operatorul economic „BTS Pro" SRL. (f.d.59-64)

La data de 30.06.2022 BC „FinComBank" SA a refuzat executarea solicitării Serviciului Vamal din data de 20.06.2022, în vederea achitării sumei de 254.946,71 lei în baza garanției de bună execuție nr. 010/02203 din 12.07.2021 ca

urmare a neexecutării de către „BTS Pro” SRL a contractului nr.13SV din 06.07.2021, din motivul că garanția a expirat la 31.12.2021 (f.d.27, 28).

Urmare a refuzului de către BC „FinComBank” SA de eliberare a garanției de bună execuție nr. 010/02203 din 12.07.2021, Serviciul Vamal prin scrisoarea din 23.08.2022 s-a adresat către „BTS Pro” SRL în temeiul pct.10.2 al contractului din 06.07.2021 și a solicitat achitarea penalității în sumă de 262.699,40 lei, ceea ce constituie 5% din valoarea totală a contractului (5.253.987,30 lei). (f.d.29)

În debut, Colegiul Civil se va expune la argumentele intimatului „BTS Pro” SRL formulate în cererea din 16 august 2023, precum că apelul motivat semnat de către Serviciul Vamal al Republicii Moldova a fost semnat de către o persoană neîmputernicită, iar instanța de apel urmează să le aprecieze critic, din următoarele motive.

Potrivit dispozițiilor art. 6 alin. (1) Legii nr. 302 din 21.12.2017 cu privire la Serviciul Vamal, Serviciul Vamal este condus de un director, asistat de unul sau mai mulţi directori adjuncţi, numărul cărora se stabileşte de către Guvern, la propunerea ministrului finanțelor.

Iar alin. (9) lit. a), f), p) al aceluiași articol stabilește că, Directorul a) exercită conducerea Serviciului Vamal; f) semnează actele oficiale și administrative ce ţin de competenţa Serviciului Vamal și poate să delege prin ordin acest drept directorului adjunct sau, după caz, altor persoane cu funcţii de conducere din cadrul Serviciului; p) reprezintă Serviciul Vamal în relațiile cu instituțiile și autoritățile naționale și cu organizațiile internaționale din domeniu;

Potrivit dispozițiilor art. 75 alin. (2) și (3) CPC, (2) Procesele persoanelor juridice se susţin în instanţă de judecată de către organele lor de administrare, care acţionează în limitele împuternicirilor atribuite prin lege, prin alte acte normative sau prin actele lor de constituire, precum şi de către alţi angajaţi împuterniciţi ai persoanei juridice, de către avocaţi sau avocaţi stagiari. (3) Conducătorul organizaţiei îşi confirmă împuternicirile prin documentele prezentate în judecată ce atestă funcţia sau calitatea lui de serviciu ori, după caz, prin actele de constituire. În caz de dizolvare sau lichidare a persoanei juridice, interesele ei pot fi reprezentate de administratorul din oficiu sau de lichidator, desemnaţi în condiţiile legii.

Colegiul civil a stabilit că semnatarul cererii de apel, directorul adjunct al Serviciului Vamal al Republicii Moldova, Vutcariov Nicolae a fost împuternicit de către Ministrul Finanțelor, Sireţeanu Veronica prin ordinul nr.53-p/d din 06 iunie 2023 de a exercita sarcinile și atribuțiile directorului Serviciului Vamal, în perioada aflării în deplasare a directorului Talmazan Igor.

Potrivit pct. 9 alin. 19) Hotărârii Guvernului nr. 696 din 30.08.2017 cu privire la organizarea şi funcţionarea Ministerului Finanţelor, Conducerea Ministerului este exercitată de către ministru, care numeşte în funcţii, modifică,

suspendă şi încetează raporturile de serviciu (de muncă) ale conducătorilor şi adjuncţilor structurilor organizaţionale din sfera de competenţă a Ministerului, cu excepţia cazurilor în care aceasta ţine de competenţa Guvernului, în temeiul actelor normative speciale;

Prin urmare, în temeiul dispozițiilor enunțate, Colegiul civil a stabilit că Ministrul Finanțelor dispune de atribuțiile de a delega funcțiile directorului Serviciului Vamal către directorul adjunct pe perioada imposibilității primului exercitării sarcinilor acestuia, astfel alegațiile reprezentantului intimatului „BTS Pro" SRL instanța de apel le consideră drept eronate.

Cu referire fondul cauzei, la cerințele reclamantului Serviciul Vamal al Republicii Moldova cu privire la obligarea „BTS Pro" SRL la plata penalității în mărime de 262.699,40 lei, ce constituie 5% din valoarea totală a contractului, instanța de apel le apreciază ca fiind neîntemeiate, care urmează a fi respinse, considerând că în acest sens prima instanță a stabilit în modul corespunzător circumstanțele cauzei și corect a apreciat normele de drept material și procedural aplicabile prezentului litigiu.

Potrivit art. 774 alin. (1) Cod civil, în virtutea raportului obligaţional, creditorul este în drept să pretindă de la debitor executarea unei prestaţii, iar debitorul este ţinut să o execute. Prestaţia poate consta în a da, a face sau a nu face.

Conform art. 776 Cod civil, obligaţiile se nasc din contract, fapt ilicit (delict) şi din orice alt act sau fapt susceptibil de a le produce în condiţiile legii.

Conform art. 858 alin. (2) Cod civil, obligaţia trebuie executată în modul corespunzător, cu bună-credinţă, la locul şi în momentul stabilit.

Conform art. 947 alin.(1)–(5) Cod civil (1) Clauza penală este o prevedere contractuală prin care părţile evaluează anticipat prejudiciul, stipulînd că debitorul, în cazul neexecutării obligaţiei, urmează să remită creditorului o sumă de bani sau un alt bun (penalitate). (2) Prin clauză penală se poate garanta numai o creanţă valabilă. (3) Penalitatea poate fi stipulată în mărime fixă sau sub forma unei cote din valoarea obligaţiei garantate prin clauza penală sau a părţii neexecutate, inclusiv sub forma unei dobînzi de întîrziere. (4) Părţile pot conveni asupra unei penalităţi mai mari decît prejudiciul. (5) *Debitorul nu este obligat să plătească penalitate în cazul în care neexecutarea obligaţiei este justificată*.

Conform art. 1774 alin. (1) Codul civil, garanţia bancară este un angajament scris, asumat de o bancă sau de o altă instituţie financiară (garant), la cererea unei alte persoane (ordonator), de a plăti creditorului ordonatorului (beneficiarului) o sumă de bani în baza cererii scrise a beneficiarului.

Instanța de apel va reitera că reclamantul-apelant Serviciul Vamal al Republicii Moldova pretinde încasarea de la vânzătorul „BTS Pro" SRL a penalității în mărime de 262.699,40 lei pentru nelivrarea în termenul stabilit la pct.

2.1. al bunurilor conform Specificației, întemeindu-și acțiunea pe prevederile art. 947 alin. (1), art. 949 alin. (2) Codul civil și pct. 10.2., 10.3. ale contractului.

Colegiul civil a stabilit că, potrivit contractului părțile la Capitolul 10 au prevăzut sancțiunile care urmează a fi aplicate pentru neexecutarea în termen al obligațiilor de către părți.

Astfel, „BTS Pro" SRL în vederea unei buni executări al contractului, a emis o garanție bancară prin intermediul BC „FinComBank" SA, prin care banca s-a angajat irevocabil și necondiționat să achite către Serviciul Vamal orice sumă ce nu depășește valoarea de 254.946,71 lei, în cazul neîndeplinirii obligațiilor contractuale de către furnizor, aceasta fiind valabilă până la 31.12.2021.

În această ordine de idei, având în vedere faptul că contractul a expirat la data de 31.12.2021, iar părțile au stabilit potrivit clauzelor contractuale că termenul de livrare al bunurilor este de 90 de zile din momentul înregistrării contractului de Agenția Achiziții Publice, care potrivit acțiunii a fost înregistrat la 13 iulie 2021 și în acest sens a expirat la data de 13 octombrie 2021, în acest interval de timp Serviciul Vamal al Republicii Moldova a fost în drept de a-și revendica drepturile pretins lezate în prezenta acțiune prin depunerea către bancă a unei cereri scrise de achitare al sumei garantate, însă reclamantul a omis a se adresa către bancă în termenii specificați și prin urmare nu poate survine sancțiunea prevăzută de pct. 10.2.

Totodată, instanța de apel a stabilit că, potrivit pct. 10.3. prima parte, care se referă la livrarea cu întârziere a bunurilor, vânzătorul s-a angajat de a răspunde material în valoare de 1% din suma bunurilor nelivrate, pentru fiecare zi, dar nu mai mult de 5% din suma totală al contractului, astfel părțile au stabilit o clauză penală ce urmează să survină doar în condițiile în care furnizorul întârzie să livreze bunurile.

La caz, Colegiul civil a stabilit că, potrivit facturilor și actelor de predare-primire a bunurilor materiale, "BTS Pro" SRL a livrat către Serviciul Vamal bunurile prevăzute la lotul nr. 3 și lotul nr. 4 în interiorul termenului prevăzut de contract.

În ceea ce privește bunurile specificate la lotul nr. 2, acestea au fost excluse din contract, prin acordul adițional nr. 2 din 27 octombrie 2021, Serviciul Vamal știind cu certitudine la acea etapă despre expirarea termenului de 90 de zile de la data înregistrării contractului.

Cu referire la bunurile specificate în lotul nr. 1, Colegiul civil a stabilit că acestea nu au fost livrate către Serviciul Vamal în termenul specificat la pct. 2.1. al contractului, cu toate că „BTS Pro" SRL a declarat ferm intenția de a livra bunurile respective la data de 27 ianuarie 2022, iar ulterior livrarea acestora nu a avut loc din cauza imposibilității prelungirii de către Serviciul Vamal al contractului nr. 13

SC din 06.07.2021 din motiv că mijloacele financiare pentru procurarea tehnicii de calcul au fost alocate pentru anul bugetar 2021.

În această ordine de idei, Colegiul civil a stabilit că contractul a încetat de drept la data de 31 decembrie 2021, nefiind prelungit, iar bunurile specificate la lotul nr. 1 nu au fost livrate către Serviciul Vamal.

Prin urmare, în interpretarea corectă al dispozițiilor pct. 10.3. se atestă că părțile contractuale au prevăzut survenirea obligației vânzătorului „BTS Pro" SRL de răspunde în limita sumei de 5% prevăzut în contract, doar în situația livrării cu întârziere al bunurilor și nicidecum în situația în care bunurile respective nu sunt livrate.

Or, la pct. 10.3. părțile expres au stabilit că în cazul în care întârzierea depășește 30 de zile, se consideră refuz de a vinde bunurile, ce are drept consecință dreptul cumpărătorului de a pretinde asupra garanției de bună executare.

Astfel, având în vedere că „BTS Pro" SRL a admis o întârziere de mai mult de 30 de zile, iar Serviciul Vamal nu și-a exercitat în termenul valabilității contractului, dreptul de a solicita băncii transmiterea sumei care a fost stabilită drept garanție al vânzătorului, sancțiunea specificată la pct. 10.3. nu este aplicabilă prezentei cauze.

Potrivit art. 903 Codul civil, în afară de alte cazuri prevăzute de lege, neexecutarea obligaţiei este justificată în măsura în care debitorul demonstrează una din următoarele circumstanţe: a) ea se datorează unui impediment prevăzut la art.904; b) creditorul a cauzat neexecutarea obligaţiei debitorului, inclusiv prin întîrziere sau prin faptul că debitorul a suspendat executarea obligaţiei în temeiul art.914.

În temeiul art. 904 alin. (1) și (2) Codul civil, (1) Neexecutarea obligaţiei debitorului este justificată dacă ea se datorează unui impediment în afara controlului debitorului şi dacă debitorului nu i se putea cere în mod rezonabil să evite sau să depăşească impedimentul ori consecinţele acestuia. (2) În cazul în care obligaţia a apărut dintr-un contract sau alt act juridic, neexecutarea nu este justificată dacă debitorul ar fi putut în mod rezonabil să ia în considerare impedimentul la data încheierii.

Pe de altă parte, după expirarea contractului totuși „BTS Pro" SRL și-a remarcat intenția de a livra bunurile către Serviciul Vamal.

Colegiul civil a mai stabilit că pe parcursul derulării raporturilor contractuale „BTS Pro" SRL a manifestat un comportament de bună-credință, întrucât a livrat în termen către Serviciul Vamal bunurile specificate la lotul nr. 3 și 4, iar în privința bunurilor specificate la lotul nr. 1 vânzătorul a justificat imposibilitatea livrării bunurilor în termeni, care a fost condiționată de deficitul procesoarelor Intel și matricelor LCD, astfel „BTS Pro" SRL a asigurat o comunicare transparentă cu

beneficiarul, care la rândul său a ignorat scrisorile prin care vânzătorul a invocat motive obiective de imposibilitate a livrării bunurilor în termenii stabiliți inițial.

Astfel, în sprijinul acestor argumente de justificare obiectivă, instanța de apel a constatat că a fost prezentată scrisoarea de notificare din 27 septembrie 2021 prin care distribuitorul SRL „Lenovo Ukraine" a informat Serviciul Vamal despre întârzierea livrării produselor desktop „Lenovo ThinkCentre M70q" și monitoarelor „Lenovo T23i-20" din cauza deficitului global al procesoarelor Intel și matricelor LCD. (f.d.20)

În aceste condiții, Colegiul civil consideră că neexecutarea de către „BTS Pro" SRL în termenul de 90 de zile al obligațiilor privind livrarea bunurilor specificate în lotul nr. 1 a fost condiționată de criza globală al semiconductoarelor și în acest sens, este un motiv justificat de neexecutare al obligației în termen, care se încadrează în prevederile art. 904 alin. (1) Codul civil, iar în acest sens „BTS Pro" SRL în calitate de debitor al obligației de a livra bunul nici nu urmează să achite penalitatea în sensul dispozițiilor art. 947 alin. (5) Codul civil, or pe parcursul derulării relațiilor contractuale acesta a manifestat o conduită de bună-credință livrând în termen bunurile specificate la lotul nr. 3 și 4, iar în privința bunurilor specificate la lotul nr. 1, acesta a fost în imposibilitate obiectivă de a le livra din cauza unor evenimente ce se aflau în afara controlului său.

Corespunzător, corect a apreciat instanța de fond și faptul că, reieșind din prevederile legale și contractuale sus-citate, precum și circumstanțele de fapt constatate, vânzătorul „BTS Pro" SRL este exonerat de la plata penalității solicitate de către beneficiarul Serviciul Vamal, dat fiind faptul că reclamantul nu a demonstrat faptul că „BTS Pro" SRL ar admite careva încălcare specificată la pct. 10.1., 10.2., 10.3., or, însăși Serviciul Vamal a evitat de a contacta în termen banca în vederea obținerii garanției bancare pentru întârzierea vânzătorului, totodată, fiind stabilit că vânzătorul a justificat în modul corespunzător imposibilitatea livrării în termen al bunurilor.

Din aceste motive, Colegiul civil constată că în cazul dat nu există temeiuri legale pentru casarea hotărârii primei instanţe, soluţia adoptată de aceasta fiind fiind una corectă, întemeiată și fondată, iar cererea de apel este formală, declarată din simplul dezacord cu soluția instanței de fond, fiind combătute integral prin constatările expuse supra, urmare a cărui fapt hotărârea instanței de fond se va menține.

Astfel, din considerentele menționate, Colegiul civil, comercial şi de contencios administrativ al Curţii de Apel Chişinău ajunge la concluzia de a respinge apelul declarat de Serviciul Vamal al Republicii Moldova şi a menţine hotărârea primei instanţe.

În conformitate cu art. 385 lit. a), 389-390 Codul de procedură civilă, Colegiul civil, comercial şi de contencios administrativ al Curţii de Apel Chişinău,

D E C I D E :

Apelul declarat de Serviciul Vamal al Republicii Moldova al Republicii Moldova se respinge, ca neîntemeiat.

Se menţine hotărârea Judecătoriei Chișinău, sediul Centru din 30 martie 2023, adoptată în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de Serviciul Vamal al Republicii Moldova împotriva „BTS Pro” SRL cu privire la obligarea de plată a penalității și compensarea cheltuielilor de judecată.

Decizia poate fi atacată cu recurs, la Curtea Supremă de Justiție în termen de 2 luni, de la data comunicării deciziei motivate, prin intermediul Curții Supreme de Justiție.

Preşedintele şedinţei,
Judecătorul Sîrbu Victoria

Judecătorii Dulghieru Dorin

Cotruță Iurie